«Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή» (Ἰωάν. ιδ' 6).

ΖΩΗ

«Τὰ ῥήματα, ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, πνεῦμά ἐστι καὶ ζωή ἐστι» (Ἰωάν. ς' 63).

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἔτος ΚΖ'. Ἐν Ἀθήναις τῇ 4 Δεκεμβρίου 1937 Ἀριθ. 1313

ΠΡΟΣΕΞΕ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΚΛΟΓΗΝ ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ ΣΟΥ

Θὰ ἐρωτήσῃς ἴσως, διατί ὁ κακὸς παροξύνει καὶ ἀκονίζει καὶ ἐξομοιώνει εὐκολώτερον πρὸς τὸν ἑαυτόν του; Εἶνε λοιπὸν ἰσχυρότερος σίδηρος καὶ ἐκλεκτότερον ἀτσάλι αὐτὸς παρ' ὅσον ὁ καλός;

Ἄ! ὄχι. Ἀλλὰ τί λοιπόν; Ἁπλούστατα «σίδηρος σίδηρον ὀξύνει», λέγει ὁ σοφὸς Σολομῶν. Ἐὰν θελήσῃς ἐπάνω εἰς τὸν σίδηρον νὰ ἀκονίσῃς ὀρείχαλκον ἢ ψευδάργυρον ἢ ἄλλο τι μέταλλον, θὰ ματαιοπονήσῃς ἢ τοὐλάχιστον δὲν θὰ ἐπιτύχῃς σπουδαῖα πράγματα, ὁσονδήποτε καὶ ἂν ἐπιμείνῃς. Ἐὰν ὅμως φέρῃς εἰς ἐπαφὴν λεπίδας κατεσκευασμένας ἀπὸ ἀτσάλι, τὸ ἀποτέλεσμα θὰ ἐπέλθῃ εὐθὺς μετὰ τὰς πρώτας προστριβάς.

Καὶ τί σημαίνει αὐτό; θὰ ἐρωτήσῃς πάλιν. Σοῦ ὑπενθυμίζει κάποιον φαινόμενον, τὸ ὁποῖον προσπίπτει καθημερινῶς εἰς τὰ μάτια μας. Ὅτι δηλαδὴ ἡ φύσις μας κλίνει μᾶλλον πρὸς τὸ κακόν. Καὶ δι' αὐτὸ τὸ ἐσωτερικόν μας παρουσιάζεται συγγενέστερον καὶ οἰκειότερον πρὸς τὸν ἄνθρωπον τὸν διεφθαρμένον μᾶλλον παρὰ πρὸς τὸν ἀγαθὸν καὶ ἐνάρετον. Ὁ ἐνάρετος θὰ ἔπρεπε μᾶλλον νὰ παραβληθῇ πρὸς τὸν χρυσόν. Καὶ θὰ ἦτο σωστὸν νὰ ὀνομασθῇ ἀδάμας. Τραβᾷ ὁ μαγνητισμένος σίδηρος τὸν ἀδάμαντα; Καὶ εἰμπορεῖ νὰ ἀκονίσῃ τὸν χρυσόν; Ὄχι βέβαια. Σύρει ὅμως ἀμέσως τὸν ἄλλον σίδηρον. Καὶ ἀκονίζεται ἀμοιβαίως διὰ τῆς τριβῆς μετ' ἄλλου σιδήρου.

Ἰδοὺ διατί, ἀναγνῶστά μου, ἡ κακὴ συναναστροφὴ μᾶς βλάπτει πολὺ εὐκολώτερον καὶ πολὺ περισσότερον, παρ' ὅσον ἠμπορεῖ νὰ μᾶς ὠφελήσῃ μία συναναστροφὴ καλή. Διότι εἰς τὰ βάθη μας ὑπάρχει ἐν πλεονασμῷ τὸ κακὸν μέταλλον, ἐνῷ τοὐναντίον τὸ εὐγενὲς καὶ πολύτιμον μέταλλον σπανίζει. Μὲ ἄλλας λέξεις ἔχομεν περισσοτέραν κακίαν καὶ ἐλαχίστην ἀρετήν. Καὶ κλίνομεν πολὺ περισσότερον εἰς τὸ κακὸν παρ' ὅσον ἑλκυόμεθα ἀπὸ τὸ ἀγαθόν. Εἶνε δηλαδὴ ἡ φύσις μας τοιαύτη. Ὄχι διότι ὁ Θεὸς τὴν ἔπλασε κακήν, ἀλλὰ διότι, ὅπως εἰξεύρεις, φέρομεν ὅλοι μας ζυμωμένην καὶ ἀδιαχώριστον τὴν βαρεῖαν καὶ τυραννικὴν κληρονομίαν τοῦ προπάτορός μας Ἀδάμ. Καὶ ἐφ' ὅσον ἐκεῖνος διεφθάρη, μαζύ του διεφθάρημεν ὅλοι ὡς καταγόμενοι ἀπὸ αὐτόν.

«Σίδηρος σίδηρον ὀξύνει, ἀνὴρ δὲ παροξύνει πρόσωπον ἑταίρου», συμπληρώνει ὁ Σολομῶν (Παροιμ. κζ' 17). Δὲν λέγω, ὅτι εἶσαι ὅλος ἀπὸ κακὸν μέταλλον. Ἀναμφιβόλως ἔχεις μέσα σου καὶ μέταλλον εὐγενές. Ἀκριβῶς δὲ δι' αὐτὸ δέχεσαι, ἔστω καὶ ἀσθενέστερον, καὶ τοῦ ἀγαθοῦ τὴν ἐπίδρασιν. Καὶ δὲν ἐπηρεάζεσαι λοιπὸν μόνον εἰς τὸ κακόν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ ἀγαθόν. Ἀκριβῶς δι' αὐτὸ πρέπει ἰδιαιτέρως νὰ προσέξῃς. Νὰ προσέξῃς εἰς τὰς συναναστροφάς σου καὶ εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν ἑταίρων, δηλαδὴ τῶν φίλων σου. Διότι ἀπὸ τὴν ἐπίδρασιν αὐτῶν θὰ ἐξαρτηθῇ ἡ ὁριστικὴ διαμόρφωσις τοῦ ἠθικοῦ σου χαρακτῆρος.

Ὅ,τι καὶ ἂν εἶσαι τώρα, δὲν ἠμπορεῖ μόνον αὐτὸ νὰ προδικάσῃ ὁριστικῶς τὸ μέλλον σου. Ἐὰν εἶσαι τώρα μόλυβδος ἢ χαλκός, δὲν ἀποκλείει ἀπὸ σὲ νὰ μεταβληθῇς αὔριον εἰς ἄργυρον ἢ χρυσόν. Ὅπως καὶ ἐξ ἀντιθέτου, ἂν εἶσαι σήμερον χρυσός, δὲν ἀποκλείεται αὔριον ν' ἀποβῇς εὐτελέστερος καὶ τοῦ μολύβδου.

Κανόνισε λοιπὸν τὰς ἐπιρροὰς καὶ ἐπιδράσεις, τὰς ὁποίας δέχεσαι ἀπὸ τὸ περιβάλλον σου. Ἢ ἁπλούστερον πρόσεξε εἰς τὸ περιβάλλον σου καὶ καθάρισε τὴν συντροφιὰν καὶ τὰς συναναστροφάς σου. Πρόσεξε. Πρόσεξε πολύ. Μεταξὺ τῶν φίλων σου καὶ τῶν στενῶν γνωριμιῶν σου δὲν πρέπει νὰ εἰσχωρήσῃ οὔτε ἕνας κακός. Δὲν ἐννοεῖς λοιπόν, ὅτι ἡ ἐξ αὐτοῦ ἐπίδρασις εἶνε ἱκανὴ νὰ ἐξουδετερώσῃ ὅλας τὰς ἄλλας; Καὶ δὲν ἀντιλαμβάνεσαι, ὅτι τὴν εὐεργετικὴν ἐπίδρασιν τῶν καλῶν σου φίλων, ὅσον πολλοὶ καὶ ἂν εἶνε, φθάνει ἑνὸς καὶ μόνον κακοῦ ἡ ἐπιρροὴ εὐκολώτατα νὰ ἐκμηδενίσῃ;

ΑΠΟΛΟΓΗΤΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

Η ΗΛΙΚΙΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΓΕΝΟΥΣ

4. Ποῦ ὀφείλονται αἱ διαφοραί. Αἱ διαφοραὶ αὗται πρωτίστως ὀφείλονται εἰς παρεισδυσάσας κατὰ τὰς ἀντιγραφὰς ἢ τὰς μεταφράσεις ἀλλοιώσεις τῶν ἀριθμῶν τοῦ ἀρχεγόνου κειμένου, δεδομένου, ὅτι εἶνε ἐκτάκτως εὔκολον νὰ ἐκληφθῇ ὁ εἷς ἀριθμὸς ἀντὶ τοῦ ἄλλου. Καθὼς δὲ παρατηρεῖ ὀρθῶς ὁ Devivier(1), ὁ

(1) Ἔνθ' ἀνωτ.

Θεὸς προδήλως δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη νὰ παρεμβαίνῃ διὰ θαυμάτων, ὅπως διατηρῇ ἀμεταβλήτους τὰς χρονολογίας τῆς Γραφῆς, διότι αὗται δὲν ἔχουσιν οὐδεμίαν σημασίαν διὰ τὴν ἠθικὴν ἢ τὸ δόγμα ἢ διὰ τὴν οὐσίαν τοῦ ἱεροῦ κειμένου. Ἡ σωτηρία ἡμῶν καὶ ἡ πλήρωσις τοῦ καθήκοντός μας δὲν διακινδυνεύουσι ποσῶς ἐκ τοῦ ὅτι δὲν θὰ λάβωμεν γνῶσιν τοῦ ἀκριβοῦς ἀριθμοῦ τῶν ἐτῶν, τὰ ὁποῖα παρῆλθον ἀπὸ τῆς πτώσεως τοῦ Ἀδὰμ μέχρι τῆς ἐλεύσεως τοῦ Λυτρωτοῦ.

Ἐξ ἑτέρου διετυπώθη καὶ ἡ ὑπόνοια, ὅτι ἐν τῇ μεταφράσει τῶν Ο΄ ὁ μεταφράστης ἔχων ὑπ' ὄψει τὰς μακροτέρας χρονολογίας τῶν ἄλλων λαῶν, καὶ δὴ τῶν Αἰγυπτίων, μετέβαλεν ἀπὸ σκοποῦ τὰς ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ πρωτοτύπῳ χρονολογίας διὰ νὰ καταστήσῃ εὐκολώτερον τὸν ἐναρμονισμὸν τῆς βιβλικῆς χρονολογίας πρὸς τὰς θύραθεν τοιαύτας. Πράγματι δὲ ἐν τῇ ἀπὸ τοῦ Ἀδὰμ μέχρι τοῦ κατακλυσμοῦ γενεαλογίᾳ παρατηρεῖται, ὅτι συστηματικῶς προστίθενται ἀνὰ ἑκατὸν ἔτη εἰς τὴν ἡλικίαν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἕκαστος πατριάρχης γεννᾷ τὸν ἀπόγονον αὐτοῦ, ἐφ' ὅσον ὁ ἀριθμὸς τῆς ἡλικίας ταύτης εἶνε μικρότερος τῶν ἑκατὸν ἐτῶν.

Τέλος δέον νὰ σημειωθῇ, ὅτι τόσον ἡ πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ γενεαλογία ὅσον καὶ ἡ μετὰ τὸν κατακλυσμὸν τοιαύτη περιλαμβάνει ἑκατέρα ἀνὰ δέκα γενεάς. Ἡ παρ' ἀμφοτέραις δὲ ταῖς γενεαλογίαις σύμπτωσις τοῦ αὐτοῦ ἀριθμοῦ δέκα παρουσιάζει πιθανόν, ὅτι μᾶλλον διὰ λόγους μνημονικοτεχνικοὺς αἱ γενεαὶ περιωρίσθησαν εἰς τὸν ἀριθμὸν τοῦτον, ὡς ἄλλως τε τοῦτο παρατηρεῖται καὶ ἀλλαχοῦ τῆς ἁγίας Γραφῆς ἐπὶ παρομοίων περιπτώσεων. Οὕτω ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ εὐαγγελιστοῦ Ματθαίου ἀναγραφομένῃ γενεαλογίᾳ τοῦ Κυρίου μεταξὺ μὲν τοῦ Ἰωρὰμ καὶ τοῦ Ὀζίου («Ἰωρὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ὀζίαν» Ματθ. α΄ 8) παραλείπονται τὰ ὀνόματα τριῶν βασιλέων(2), μεταξὺ δὲ τοῦ Ἰωσίου καὶ Ἰεχονίου («Ἰωσίας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ» Ματθ. α΄ 11) παραλείπονται τὰ ὀνόματα δύο ἀκόμη βασιλέων(3). Προφανῶς ἡ ἀποσιώπησις αὕτη ἐγένετο, ἵνα αἱ ἀπὸ Ἀβραὰμ μέχρι Ἰωσὴφ τοῦ μνήστορος τῆς Μαρίας γενεαὶ καταστῇ δυνατὸν νὰ συμπτυχθῶσιν εἰς τρεῖς σειρὰς περιλαμβανούσας ἴσον ἀριθμὸν γενεῶν ἤτοι γενεὰς δεκατέσσαρας. Οὕτω καὶ ἐν τῇ Γενέσει εἶνε πολὺ πιθανόν, ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν γενεῶν συνεπτύχθη εἰς τρόπον ὥστε οἱ εὐθὺς ἀμέσως μεθ' ἕκαστον ὄνομα πατριάρχου ἐπακολουθοῦντες νὰ εἶνε μὲν πράγματι ἀπόγονοι τοῦ εὐθὺς πρὸ αὐτῶν κατονομαζομένου, οὐχὶ ὅμως καὶ υἱοί, ἀλλὰ μόνον ἔγγονοι ἢ δισέγγονοι αὐτοῦ. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν ὅταν ἐπὶ παραδείγματι ἀναγινώσκωμεν ἐν τῇ Γενέσει, ὅτι «ἔζησε Καϊνὰν ἑβδομήκοντα καὶ ἑκατὸν ἔτη καὶ ἐγέννησε τὸν Μαλελεήλ» (Γενέσ. ε΄ 12), τοῦτο δύναται νὰ σημαίνῃ, ὅτι ὁ Μαλελεὴλ εἶνε μὲν πράγματι ἀπόγονος τοῦ Καϊνὰν καὶ ἐγεννήθη ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ κατὰ τὴν σημειουμένην ὡς ἄνω ἡλικίαν ὁ Καϊνὰν ἐγέννησεν ἄλλον τινά, ἐκ τοῦ ὁποίου ἔπειτα μετὰ ἑκατὸν ἢ καὶ περισσότερα ἔτη ἐγεννήθη ὁ Μαλελεήλ, ὡς ἔγγονος ἢ δισέγγονος ἢ καὶ τρισέγγονος τοῦ Καϊνὰν.

(2) Ὀχοζίου, Ἰωάς, Ἀμασίου. Πρβλ. Β΄ Παραλ. κβ΄ 1, κδ΄ 1, 27.
(3) Ἰωάχαζ, Ἐλιακεὶμ ἢ Ἰωακείμ. Πρβλ. Β΄ Παραλ. λς΄ 1 καὶ ἑξῆς.

5. Συμπέρασμα. Τὸ συμπέρασμα, εἰς τὸ ὁποῖον ἄγουσιν αἱ ἀνωτέρω παρατηρήσεις, εἶνε οὐ μόνον, ὅτι καθίσταται ἀδύνατον κατὰ τὴν παρατήρησιν τοῦ Vigouroux(4) «ἐν τῇ παρούσῃ καταστάσει τοῦ κειμένου τῆς Γενέσεως νὰ γνωρίσωμεν τοὺς ἀληθεῖς ἀριθμοὺς τοὺς γραφέντας ὑπὸ τοῦ Μωϋσέως», ἀλλὰ καὶ γενικώτερον ὅτι ἡ ἁγία Γραφὴ ἀφίνει ὅλως ἀβεβαίαν τὴν χρονολογίαν τῆς δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου. Εἰς τὸ συμπέρασμα τοῦτο εἶχον ἤδη ἀχθῇ οἱ ἑρμηνευταὶ τῆς Βίβλου πολὺ πρὶν ἢ ὑπὸ τῶν ὑπολογισμῶν τῶν νεωτέρων ἐπιστημόνων τεθῇ ζήτημα περὶ τῆς ἡλικίας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ἤδη αὐτὸς ὁ Ἱερώνυμος γράφων πρὸς τὸν Βιτάλιον παρατηρεῖ, ὅτι τοιαύτη ἀσυμφωνία παρατηρεῖται μεταξὺ τῶν ἀριθμῶν τῆς Βιβλικῆς χρονολογίας ὥστε, ὅστις εἰς τοιαῦτα θὰ ἀνεμιγνύετο ζητήματα θὰ παρουσιάζετο οὐχὶ σπουδαῖος, ἀλλὰ ματαιόσχολος ἀνήρ(5). Ἀπὸ δὲ τοῦ ιζου αἰῶνος ὁ P. Peteau ἐσημείου τὰ ἑξῆς: «Δὲν ὑπάρχει μέσον τι, ὅπως γνωρίσωμεν εἰς ποίαν χρονολογίαν ἔλαβε χώραν ἡ δημιουργία καὶ θὰ ἐχρειάζετο ρητή τις ἀποκάλυψις τοῦ Θεοῦ, ἵνα μάθωμεν αὐτήν. Εὑρίσκονται λοιπὸν ἐν τῇ πλάνῃ ὅσοι οὐ μόνον τολμῶσι μετ' ἀκριβείας νὰ ὁρίζωσι ταύτην, ἀλλὰ καὶ φέρονται μετ' ἀγερωχίας πρὸς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι νομίζουσιν, ὅτι δύνανται νὰ προσθέσωσιν ἢ ν' ἀφαιρέσωσιν ἀπὸ τοὺς ὑπολογισμούς των»(6).

Ὅσον δὲ ἀφορᾷ εἰς τὰς ἀξιώσεις καὶ τοὺς ὑπολογισμοὺς τῶν νεωτέρων, ὀρθῶς ὁ Vigouroux παρατηρεῖ εἰς αὐτούς: «Στηρίξατε σεῖς οἱ ἐπιστήμονες ἐπὶ στερεῶν ἀποδείξεων τὴν ἀρχαιότητα τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν ἀρχαίων λαῶν· ἡ Βίβλος δὲν θὰ σᾶς ἀντιλέξῃ. Αἱ γενεαλογίαι τῆς Γενέσεως πιθανώτατα δὲν εἶνε πλήρεις. Δὲν δύνανται λοιπὸν νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς βάσις βεβαία εἰς τὴν χρονολογίαν. Ἡ Γραφὴ δὲν προτίθεται ποσῶς νὰ μᾶς διδάξῃ ἀμέσως περὶ τῆς ἀκριβοῦς χρονολογίας τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, οὐδὲ περὶ τῆς τῶν πρώτων μας προγόνων»(7),

(4) Les livres saints et la critique rationaliste ἔκδοσ. τρίτη, Paris 1891, τόμ. Γ΄ σελ. 470.
(5) «Ut huyuscemodi haerere quaestionibus non tam studiosi quam otiosi hominis esse videatur» (Ἐμ. 72 ad Vitalem Migne P. L. 22, 676).
(6) Petau, De doctrina temporum ! XI c. vi, t. II παρὰ Guibert et Chinchole ἔνθ' ἀνωτ. σελ. 453.
(7) Ἔνθ' ἀνωτ. σελ. 547.

ΛΑΪΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ ΓΡΑΦΗΝ

ΥΠΟΣΧΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Ε΄.

Ἡ μεγαλύτερη ἀπὸ ὅλαις αὐταῖς τῆς ὑποσχέσεις, εἰς τὴν ὁποίαν περιλαμβάνονται καὶ ἡ ἄλλαις, εἶνε αὐτή, ποὺ ἔδωκεν ὁ Θεὸς τελευταίαν. Δηλαδὴ ἡ ὑπόσχεσις, ὅτι ὁ Θεὸς θὰ ἔδινεν ἰσχὺν εἰς τὴν διαθήκην Του πρὸς αὐτοὺς καὶ θὰ περιεπάτει μεταξύ των, καὶ θὰ εἶχεν ὡς λαὸν ἰδικόν Του τὸν ἰουδαϊκὸν καὶ θὰ ἐγίνετο ἰδιαιτέρως Θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου.

Αὐτό, ἐὰν τὸ καλοσκεφθῆς, ἀδελφέ μου, θὰ τὸ εὕρῃς, ὅτι ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ νὰ συγκαταβῇ ὁ Θεὸς καὶ νὰ γίνῃ σχεδὸν ὅμοιος πρὸς τὸν πιστὸν λαόν Του. Γιατί, ὅταν λέγῃ, ὅτι θὰ

στήσῃ τὴν διαθήκην Του πρὸς αὐτούς, ἐννοεῖ, ὅτι θὰ τηρήσῃ, σὰν νὰ ποῦμε τὸ συμβόλαιον, ποὺ εἶχεν ὑπογραμμένο μαζύ των. Ὁ Θεὸς νὰ ὑπογράφῃ συμβόλαιον καὶ νὰ κάνῃ συμφωνίαν μὲ τὸν ἄνθρωπον καὶ νὰ καταδέχεται νὰ γίνεται ὑπόλογος καὶ ὑπόχρεος νὰ ἐκτελέσῃ τοὺς ὅρους τῆς συμφωνίας αὐτῆς! Τὸ ἐσκέφθηκες αὐτό, Χριστιανέ μου; Ἔχει ὁ Θεὸς καμμίαν ἀνάγκην τοῦ ἀνθρώπου; Καὶ εἶνε ἱκανὸς ὁ ἄνθρωπος νὰ προσφέρῃ καμμίαν ὑπηρεσίαν εἰς τὸν Θεόν; Καὶ ἔχει νὰ προσθέσῃ εἰς τὸν Θεὸν ὁ ἄνθρωπος μὲ ὅ,τιδήποτε καὶ ἂν Τοῦ προσφέρῃ; Τίποτε, μὰ ἀπολύτως τίποτε. Καὶ μ' ὅλα ταῦτα κατεβαίνει ὁ Θεός. Κατεβαίνει πολύ, πάρα πολύ. Καὶ λέγει εἰς τὸν ἄνθρωπον· Ἔλα λοιπὸν νὰ ὑπογράψωμεν μαζὺ ἕνα συμβόλαιον καὶ μίαν συνθήκην! Ξεύρεις δέ, τί θὰ βγῇ εἰς τὸ τέλος τῆς συνθήκης αὐτῆς; Ὅτι σὺ ὅλο θὰ πέρνῃς ἀπὸ Ἐμέ. Καὶ Ἐγὼ θὰ εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ σοῦ δίνω, ἀρκεῖ σὺ νὰ μὲ ἀκοῦς.

Αὐτὸ θὰ εἴπῃ συγκατάβασις καὶ ἀγαθότης Θεοῦ! Ἀλλὰ καὶ αὐτὸ θὰ εἴπῃ τύφλωσις καὶ ἐλεεινότης τοῦ ἀνθρώπου. Γέτοιος νὰ δείχνεται πρὸς αὐτὸν ὁ Θεός, καὶ ὁ ἄνθρωπος νὰ προτιμᾷ τὸν βοῦλκόν του καὶ τὴν βρῶμάν του καὶ τὸν βρωμερὸν λάκκον του. Καὶ ὅταν λέγω αὐτά, ἀδελφέ μου, δὲν ἐλεεινολογῶ μόνον τοὺς Ἰσραηλίτας. Ἐλεεινολογῶ πολὺ περισσότερον τοὺς Χριστιανούς. Γιατὶ ἡ Καινὴ Διαθήκη, τὴν ὁποίαν ὑπέγραψεν ὁ Θεὸς μαζύ τους, εἶνε ἀσυγκρίτως ἀνωτέρα, ἐνδοξοτέρα, πλουσιωτέρα καὶ τελειοτέρα ἀπὸ τὴν Παλαιὰν Διαθήκην, τὴν ὁποίαν εἶχε κάμει ὁ Θεὸς μὲ τοὺς Ἰσραηλίτας. Μ' ὅλα ταῦτα καὶ ἡ συμπεριφορὰ ἡμῶν τῶν νέων Ἰσραηλιτῶν τῆς χάριτος εἶνε ἡ ἴδια, ἂν μὴ καὶ χειρότερη, πρὸς τὴν συμπεριφορὰν τῶν παλαιῶν Ἰσραηλιτῶν. Διὶ αὐτὸ καὶ ἡ κατάκρισίς μας θὰ εἶνε πολὺ περὶ μεγάλη, ὅσον περὶ μεγάλα εἶνε τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ δῶρα τῆς Καινῆς Διαθήκης, τὴν ὁποίαν περιφρονοῦμεν.

Ἐκεῖνο πάλιν, ποὺ ὑπεσχέθη ὁ Θεὸς εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας, ὅτι δηλαδὴ «ἐμπεριπατήσω ἐν ὑμῖν καὶ ἔσομαι ὑμῶν Θεὸς καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι λαός», ἔχει πολὺ μεγάλην σημασίαν. Διότι μὲ τὰ λόγια αὐτὰ εἶνε σὰν νὰ τοὺς λέγῃ ὁ Θεός, ὅτι θὰ εὑρίσκωμαι εἰς σχέσεις τέτοιας οἰκειότητος μαζύ σας, ὥστε νὰ κατεβαίνω κάτω, μολονότι σεῖς δὲν θὰ μὲ βλέπετε, καὶ νὰ σᾶς συναναστρέφωμαι καὶ νὰ περιπατῶ μαζύ σας καὶ νὰ σᾶς θεωρῶ ἰδικούς Μου περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλον, ὥστε γιὰ χάριν σας τὰ ἄλλα ἔθνη καὶ τοὺς ἄλλους λαοὺς νὰ τοὺς θεωρῶ ξένους καὶ μὴ ἀνήκοντας εἰς Ἐμέ. Ποῖος θὰ τολμήσῃ νὰ σᾶς πειράξῃ, ὅταν Ἐγὼ εἶμαι εἰς τὸ μέσον σας; Καὶ ἀπὸ ποῖον θὰ κινδυνεύσετε ἢ ποῖον θὰ φοβηθῆτε, ὅταν Ἐγὼ εἶμαι κοντά σας; Καὶ ποῖος ξένος θὰ ἔχῃ τὴν δύναμιν νὰ φοβερίσῃ ἢ νὰ βλάψῃ ἐκείνους, ποὺ ἀναγνωρίζω Ἐγὼ ὡς ἰδικούς Μου;

Ὦ! ἀδελφέ μου. Ἡμεῖς εἴμεθα πολὺ περισσότερον λαὸς τοῦ Θεοῦ ἐκλεκτὸς καὶ περιούσιος. Διότι δὲν εἴμεθα ἁπλῶς ἰδικοί Του. Εἴμεθα παιδιά Του καὶ κληρονόμοι Του. Καὶ ὁ μονογενὴς Υἱός Του, τὸ δεύτερον πρόσωπον τῆς ἁγίας Τριάδος, ὁ Χριστός, ἔγινεν ὅμοιος μὲ ἡμᾶς καὶ ὅπως λέγει ἡ ἁγία Γραφή, δὲν ἐντρέπεται νὰ μᾶς ὀνομάζῃ ἀδελφούς Του (Ἑβρ. β' 11). Κάτι περισσότερον ἀκόμη, Χριστιανέ μου. Ὁ Χριστὸς μᾶς ὑπεσχέθη, ὅτι ἐὰν μείνωμεν πιστοὶ εἰς Αὐτὸν καὶ φυλάττωμεν τὰς ἐντολάς Του, ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ δὲν θὰ περιπατήσῃ ἁπλῶς μεταξύ μας, ἀλλὰ θὰ ἔλθῃ εἰς τὸν καθένα ἀπὸ ἡμᾶς μαζὺ μὲ τὸν Υἱόν Του καὶ μὲ τὸ Πνεῦμά Του διὰ νὰ μένῃ μέσα μας: «καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιήσομεν» (Ἰωάν. ιδ' 23). Δηλαδὴ θὰ μᾶς ἐπισκεφθῇ ὁ Θεός. Καὶ δὲν θὰ περιορισθῇ νὰ περάσῃ μερικαῖς στιγμαῖς μαζύ μας, ἀλλὰ θὰ μεταβάλῃ τὰς καρδίας μας εἰς παντοτεινὴν διαμονήν Του.

Σκέψου, Χριστιανέ μου, ποῖον διώχνεις ἀπὸ τὴν καρδίαν σου, ὅταν τὴν παραδίνῃς εἰς τὴν ἁμαρτίαν. Σκέψου, ἀπὸ ποῖον χωρίζεσαι, ὅταν δουλεύῃς εἰς τὰ πάθη σου. Συλλογίσου, ὅτι ἡ καρδία σου ἀπὸ παλάτι οὐράνιον καὶ θεῖον, γίνεται σπήλαιον γεμᾶτον ἀπὸ ψοφίμια καὶ ἀπὸ κάθε ἀκαθαρσίαν. Συλλογίσου τὰ καλά, διὰ νὰ προλάβῃς τὴν κατάπτωσίν σου καὶ τὴν ἀνεπανόρθωτον καταστροφήν σου.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ
ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

24. Πνεῦμα ὁ Θεός, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν.

Ὁ Θεὸς εἶνε Πνεῦμα καὶ ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι Τὸν λατρεύουν, μὲ τὰς ἀνωτέρας των ψυχικὰς δυνάμεις φωτιζομένας ἀπὸ τὸ ἅγιον Πνεῦμα καὶ μὲ λατρείαν ἀληθῆ πρέπει νὰ Τὸν λατρεύουν.

Πνεῦμα ὁ Θεός. «Οὐδὲν ἄλλο δηλοῖ ἢ τὸ ἀσώματον» (Χρυσ.). Καὶ «ὄχι ἁπλῶς Ὂν κεχωρισμένον σώματος καὶ τόπου, ἀλλ' ἔχον ὡσαύτως πνευματικὰς ἰδιότητας, ἀλήθειαν, σοφίαν, ἁγιότητα, δύναμιν κλπ.» (Bengel). Ὁ Θεὸς εἶνε Πνεῦμα, οὐχὶ ἁπλῶς ἓν Πνεῦμα, ἀλλὰ τὸ ὄντως Ὄν. Πάντως ἐνταῦθα πρόκειται περὶ τῆς φύσεως καὶ οὐσίας τοῦ Θεοῦ, οὐχὶ δὲ περὶ τῆς προσωπικότητος. Ὅτι ὁ Θεὸς εἶνε Πνεῦμα εἶνε ἀλήθεια κηρυττομένη καὶ ἐν τῇ Π. Διαθήκῃ (Γ' Βασιλ. η' 27). Καὶ οἱ Σαμαρεῖται δὲ φαίνεται νὰ ἐδέχοντο αὐτὴν ὡς καὶ οἱ Ἰουδαῖοι. Τὸ νέον ἐν τῇ προκειμένῃ διδασκαλίᾳ τοῦ Κυρίου εἶνε ἡ ἐκ τῆς ἀληθείας ταύτης συναγομένη συνέπεια ἤτοι τὸ «ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν». Ὡς Πνεῦμα ὁ Θεὸς ὑπέρκειται τῶν τοπικῶν περιορισμῶν καὶ εἶνε πανταχοῦ παρών. Πᾶς τόπος λοιπὸν κατάλληλος πρὸς λατρείαν Αὐτοῦ, ἀρκεῖ αὕτη νὰ γίνεται ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ. Τὸ παντέφορον ὄμμα Του βλέπει τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων καὶ διακρίνει τὰ ἀπόκρυφα ἐλατήρια καὶ σκέψεις καὶ προθέσεις αὐτῶν.

ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ. *Ἀναμφιβόλως ὁ Ἰησοῦς δὲν ἀποδοκιμάζει καὶ τὴν ἐξωτερικὴν λατρείαν, ἥτις εἶνε ὡσαύτως ἀναγκαία, ἐφ' ὅσον ἡ ἀνθρωπίνη φύσις καὶ σύστασις εἶνε διπλῆ. Δεικνύει ὅμως, ὁποία πρέπει νὰ εἶνε καὶ ἡ ἐξωτερικῶς ἐκδηλουμένη λατρεία, ἵνα καθίσταται θεάρεστος (Πρβλ. Ματθ. ς' 5 καὶ ἑξῆς, 16 καὶ ἑξῆς).*

25. Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται ὁ λεγόμενος Χριστός· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν πάντα.

Λέγει εἰς αὐτὸν ἡ γυνή. Γνωρίζω, ὅτι ἔρχεται ὁ Μεσσίας, ὁ λεγόμενος Χριστός· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, θὰ μᾶς τὰ φανερώσῃ ὅλα.

οἶδα. *«Πόθεν Σαμαρεῖτας τὸ προσδοκᾶν τὴν τοῦ Χριστοῦ παρουσίαν.....; Ἀπ' αὐτῶν τῶν Μωσέως γραμμάτων» (Χρυσόστ.). «Ἔγραψε γὰρ Μωϋσῆς. Προφήτην ἡμῖν ἀναστήσει Κύριος ὁ Θεὸς ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ» (Ζιγαβ.), ἐν Δευτ. ιη' 15.*

Ἐπίκαιρα.

Η ΠΗΓΗ ΤΟΥ ΗΡΩΪΣΜΟΥ

Μεταφέρομεν καὶ ἡμεῖς τὴν ἀκόλουθον περιγραφὴν ἑνὸς ἐξόχως διδακτικοῦ ἐπεισοδίου τῆς φοβερᾶς ἐκείνης πολεμικῆς τραγωδίας, τῆς διαδραματιζομένης περὶ τὴν Σαγκάην τῆς Κίνας. Ἡ περιγραφὴ ἐγένετο ὑπὸ ἀνταποκριτῶν ἀγγλικῶν ἐφημερίδων καὶ ἀνεδημοσιεύθη ὑπὸ ἀθηναϊκῆς τοιαύτης.

«Ἐνῷ ἡ μάχη, λέγει, εὑρίσκετο εἰς τὸ κρισιμώτερον σημεῖόν της, ἕνα αὐτοκίνητον ἐστάθμευσε πρὸ τοῦ ἀγγλικοῦ προξενείου. Κατῆλθεν ἕνας ἰάπων ἀπεσταλμένος, ὁ ὁποῖος ἐνεχείρισεν εἰς τὸν πρόξενον τὴν ἐξῆς εἰδοποίησιν: ὀκτὼ καλογραῖαι νοσοκόμοι, ἀγγλίδες ὑπήκοοι, ἔχουν προθεσμίαν μιᾶς ὥρας, ὅπως ἐγκαταλείψουν τὸ νοσοκομεῖον τοῦ Ναντάο, ὅπου ὑπηρετοῦν. Μετὰ μίαν ὥραν ἀκριβῶς θὰ ἀρχίσῃ ἔντονος βομβαρδισμὸς ἀπὸ τὸν στρατὸν καὶ τὸν στόλον.

»Ἦτο μεσημέρι. Τηλέφωνον δὲν ὑπῆρχεν. Ἐκλήθη ἀμέσως μία βενζινάκατος τοῦ ἀγγλικοῦ θωρηκτοῦ «Κούμπερλαντ», ἡ ὁποία παρέλαβε τὸν ὑποπρόξενον Ρόμπερτ Χέναι καὶ τὸν μετέφερε διὰ τοῦ ποταμοῦ Βὰγκ-Ποὺ εἰς τὴν ἀνοχύρωτον ζώνην τοῦ Ναντάο, ὁπόθεν τὸ νοσοκομεῖον ἀπεῖχεν ὀλίγα λεπτὰ τῆς ὥρας. Γάλλοι στρατιῶται συνώδευσαν τὸν ὑποπρόξενον μέχρι τοῦ ἀσύλου. Ἡ προϊσταμένη τοῦ ἱδρύματος, γαλλὶς καλογραία, ἐκάλεσεν ἀμέσως τὰς ὀκτὼ ἀγγλίδας, αἱ ὁποῖαι ὑπεκλίθησαν εὐγενῶς πρὸ τοῦ κ. Χέναι, λέγουσαι:

—»Αἱ γαλλίδες ἀδελφαὶ εἰδοποιήθησαν ἤδη καὶ ἀπεφάσισαν νὰ μείνουν. Δὲν μποροῦμεν ἡμεῖς νὰ φύγωμεν. Θὰ μείνωμεν.

»Ματαίως ὁ ὑποπρόξενος τὰς παρεκάλεσε. Ματαίως καὶ αἱ γαλλικαὶ ἀρχαὶ παρεκάλεσαν τὰς γαλλίδας καλογραίας ἀνερχομένας εἰς 22, νὰ φύγουν ἐπίσης. Ὁ ὑποπρόξενος ἀπεχώρησεν ἄπρακτος. Εἰς τὸ ἄσυλον ὑπῆρχαν 600 περίπου κινέζοι, γυναικόπαιδα καὶ τραυματίαι. Εἰς ὀλίγων μέτρων ἀπόστασιν ἐξετείνοντο τὰ κινεζικὰ χαρακώματα. Μετά τινα λεπτὰ αἱ ἀπέναντι πυροβολαρχίαι καὶ ὁ στόλος τῶν ἰαπώνων ἤρχισαν λυσσῶδες πῦρ.....».

Σχολιάζουσα τὸ γεγονὸς τοῦτο ἡ ἀθηναϊκὴ ἐφημερὶς γράφει:

«Ὁ πόλεμος εἶνε μία τραγικὴ ἱστορία. Αἱ σύγχρονοι ἐφευρέσεις, ἐξ ἄλλου, τοῦ ἀφῄρεσαν ἀπὸ ἀπόψεως σκηνογραφίας τὴν παλαιὰν γραφικότητα. Τὸν ἔκαμαν στυγνὴν βιομηχανίαν ὀλέθρου εἰς κολοσσιαίαν ἔκτασιν. Καὶ ὅμως, ποία μεγαλειώδης σχολὴ χαρακτήρων, αἰσθημάτων καὶ ἀκόμη ἀνθρωπισμοῦ παραμένει πάντοτε ὁ πόλεμος, ἡ ὑπερτάτη δοκιμασία τοῦ κινδύνου. Ἐπάνω ἀπὸ τὴν κόλασιν τῆς Σαγκάης, ἐπάνω ἀπὸ τὴν θάλασσαν τῆς φωτιᾶς καὶ τοῦ αἵματος, αἱ τριάντα μορφαὶ τῶν καλογραιῶν τοῦ Ναντάο ὑψώνονται ὡς ἱερὰ ἀγάλματα τοῦ σεμνοῦ ἡρωϊσμοῦ, τῆς αὐτοθυσίας, τῆς δρώσης φιλανθρωπίας, ἄξια νὰ σταθοῦν δίπλα εἰς τὰς ὑπερκοσμίους σκιὰς τῶν τριακοσίων τοῦ Λεωνίδα. Μετὰ δέκα λεπτὰ τὸ νοσοκομεῖον θὰ γίνῃ, ἴσως, στάχτη ἀπὸ τὰς ὀβίδας. Αὐταὶ ὅμως δὲν φεύγουν. Θὰ μείνουν κοντὰ εἰς τοὺς γέρους καὶ τὰ γυναικόπαιδα τῆς Κίνας!

»Ἐλπίζομεν, ὅτι εἰς τὴν σχολὴν τῆς Κοινωνικῆς Προνοίας, τῆς ὁποίας ἤρχισεν ἡ λειτουργία, θὰ ἀναγνωσθῇ πολλάκις ἡ ἀνωτέρω σελίς. Δίδει εἰς τὴν φιλανθρωπίαν ἕνα διαφορετικὸν νόημα ἀπὸ τὸν γνωστὸν κοσμικὸν τύπον, ποὺ ἔχουν ὑπ' ὄψιν των πολλαὶ ἀπὸ τὰς φιλανθρώπους κυρίας μας. Βέβαια πράξεις ὡς αὐταὶ τῶν ἡρωΐδων τοῦ Ναντάο δὲν γίνονται ποτὲ τρέχον νόμισμα. Εἶναι ὅμως καλὸν νὰ προβάλλεται τὸ παράδειγμά των ἐνώπιόν μας. Καθένας γίνεται καλλίτερος ἀπὸ τὸν ἑαυτόν του, ὅταν τείνῃ πρὸς τὸ ἀπρόσιτον ἔστω ὕψος των. Καὶ ἂν ἡ φιλανθρωπικὴ κίνησις εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲν ζητεῖ—εὐτυχῶς—τὴν ἡρωϊκὴν αὐταπάρνησιν τῶν τριάκοντα καλογραιῶν τῆς Σαγκάης, χρειάζεται πάντοτε θερμότητα καὶ δρᾶσιν κάπως ζωηροτέραν καὶ εὐρυτέραν ἀπὸ ἐκείνην ποὺ ἀναπτύσσουν αἱ κοσμικαὶ κυρίαι μας εἰς δύο ἢ τρεῖς χοροὺς τὸ ἔτος. Ἡ ζωὴ ἔχει ἀπείρως ὑψηλότερον νόημα καὶ σκοπὸν ἀπὸ ὅ,τι φανταζόμεθα εἰς τὰς συνήθεις στιγμάς».

Μολονότι γεγονότα, ὡς τὸ ἀνωτέρω, ὁμιλοῦν τόσον εὐγλώττως καὶ φρονηματίζουν ὅσον οὐδεμία ρητορικὴ διδασκαλία, ἐν τούτοις προσθέτομεν καὶ ἡμεῖς ὀλίγας γραμμάς.

Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ σημειώσωμεν πολλὰ περὶ τῶν χιλιάδων καλογραιῶν, αἱ ὁποῖαι ἐκλέξασαι τὸν ἄγαμον βίον, ἵνα, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ θείου ἀποστόλου Παύλου, «μεριμνῶσι τὰ τοῦ Κυρίου, πῶς ἀρέσουσι τῷ Κυρίῳ», ἐγκαταλείπουν τὰ πάντα, διὰ νὰ ὑπηρετήσουν τὸν πλησίον χάριν τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐξ ἀφοσιώσεως εἰς τὸν Χριστόν. Καὶ δὲν δυσκολεύονται νὰ φθάσουν εἰς τὴν Ἄπω Ἀνατολὴν καὶ τὴν Νότιον Ἀφρικὴν καὶ εἰς πᾶσαν γωνίαν γῆς καὶ νὰ ἀφιερώσουν τὴν ζωήν των διὰ τὴν διδασκαλίαν ἐν σχολείοις ἢ διὰ τὴν περίθαλψιν ἰθαγενῶν ἐντὸς νοσοκομείων λοιμωδῶν νόσων, πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ εὐαγγελισθοῦν

Μεσσίας. *«Μεσσίας μέντοι γε Ἑβραῖστὶ καλεῖται, ὅπερ οἱ μὲν ἑβδομήκοντα Χριστὸς ἡρμήνευσαν, ὁ δὲ Ἀκύλας Ἡλειμμένος» (Ὠριγ.). Οἱ Σαμαρεῖται ἀνέμενον Μεσσίαν, ἀποδίδοντες εἰς αὐτὸν κυρίως τὰς ἰδιότητας τοῦ προφήτου καὶ μὴ ἐκδεχόμενοι αὐτὸν ὡς βασιλέα, οὐδὲ ἔχοντες περὶ αὐτοῦ τὰς πολιτικὰς καὶ γηΐνους ἀντιλήψεις, τὰς ὁποίας οἱ Ἰουδαῖοι. Ἡ τοιαύτη περὶ Μεσσίου ἐκδοχὴ τῶν Σαμαρειτῶν ἦτο μὲν ἀτελής, οὐδὲν ὅμως τὸ ψευδὲς καὶ πεπλανημένον ἐνεῖχεν. Ἐντεῦθεν καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀποδέχεται ἐνταῦθα τὴν ὀνομασίαν καὶ διακηρύττει, ὅτι αὐτὸς εἶνε ὁ Μεσσίας.*

ὁ λεγόμενος Χριστός. *Ἡ μετάφρασις τοῦ ὀνόματος ἀνήκει μᾶλλον εἰς τὸν εὐαγγελιστήν, ἐπιθυμοῦντα νὰ καταστήσῃ καταληπτὴν τὴν ἔννοιαν τῆς ὀνομασίας Μεσσίας εἰς τοὺς ἀναγνώστας του, οἵτινες κατὰ τὸ πλεῖστον ἦσαν ἐξ ἐθνῶν χριστιανοί.*

ἐκεῖνος. *Διὰ τῆς ἀντωνυμίας ταύτης ὁ Ἰωάννης ἀποδεικνύει συνήθως τὸ εἰς ὁ αὐτὴ ἀναφέρεται πρόσωπον. Ἐκεῖνος ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς πρὸ αὐτοῦ ἐλθόντας προφήτας, τοὺς ἀτελῶς ἀποκαλύψαντας εἰς ἡμᾶς τὴν ἀλήθειαν, ἀναγγελεῖ ὡς ἔγκυρος ἑρμηνευτὴς τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ, θὰ μᾶς φανερώσῃ, μετὰ σαφηνείας πλήρους θὰ μᾶς διδάξῃ πάντα, συνεπῶς καὶ τὸ ἀντικείμενον καὶ τὴν μορφὴν τῆς λατρείας. Προφανῶς ἡ ἀπόκρισις αὕτη τῆς γυναικὸς μαρτυρεῖ πόθον εἰλικρινῆ, ὅπως διαφωτισθῇ περισσότερον. Τινὲς μάλιστα τῶν νεωτέρων ὑπεστήριξαν, ὅτι ἡ γυνὴ ὑποπτευθεῖσα, ὅτι ὁ μετ' αὐτῆς λαλῶν εἶνε ὁ Μεσσίας, ἀπαντᾷ οὕτω διερευνῶσα καὶ παρέχουσα ἀφορμὴν εἰς τὸν μεθ' οὗ ἐλάλει, ἵνα ἀποκαλυφθῇ εἰς αὐτήν.*

ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ Η "ΖΩΗ,,

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ ΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ
ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ
ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΑΝΑΓ. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ
ΔΗΜ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

Ἐπιστολαὶ καὶ ἐμβάσματα
πρὸς κ. ΙΩΑΝ. ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΝ
Ἱπποκράτους 189
ΑΘΗΝΑΣ (7)

Ἱδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΣ († 1929)
Συντάκτης: Ἀρχιμ. ΔΙΟΝ. ΦΑΡΑΖΟΥΛΗΣ († 1920)

εἰς αὐτοὺς τὸν Χριστὸν καὶ νὰ τοὺς ἑλκύσουν ἐκ τῆς εἰδωλολατρείας καὶ τῆς ἀπωλείας εἰς τὴν σωτηρίαν. Διὸ αὐτὸ δὲν εἶναι παράδοξον, ὅτι τώρα εἰς τὴν Σαγκάην, ἐν ὥρᾳ πολεμικῆς πυρκαϊᾶς, συναποθνήσκουν μετὰ τῶν νοσηλευομένων. Διότι καὶ ἐν εἰρήνῃ δὲν ἐξέρχονται τῶν νοσοκομείων των ἢ τῶν ἐκπαιδευτικῶν ἱδρυμάτων των, εἰμὴ διὰ νὰ μεταφερθοῦν εἰς τὸν τάφον. Ἀλλ' ἐκεῖνο, ποὺ χρειάζεται νὰ τονίσωμεν ἰδιαιτέρως, εἶναι τοῦτο. Ὅτι ὁ ἡρωϊσμός, τὸν ὁποῖον δὲν πολυπροσέχει ἐν καιρῷ εἰρήνης ὁ σκοτισμένος ἀπὸ τὴν κοσμικότητά του κόσμος, κάμνει δὲ ἰδιαιτέραν ἐντύπωσιν ἐν ὥραις πολέμου, ἔχει ὡρισμένην πηγήν. Ἡ πηγὴ δὲ αὐτὴ εἶναι ὁ Χριστός.

Πράγματι. Ἡ ἀστείρευτος πηγὴ τῆς ἀλληλεγγύης καὶ τῆς ἀγάπης, ποὺ ἐπιθυμεῖ νὰ μεταδώσῃ τὸ φῶς τῆς σωτηρίας εἰς τοὺς ἐν τῷ σκότει εὑρισκομένους, εἶναι ὁ Χριστός. Ἡ πηγὴ τῆς φιλανθρωπίας, ἡ ὁποία χαίρει μὲν μετὰ τοῦ σωζομένου ἐκ τῶν δεινῶν του, φθάνει δὲ μέχρις αὐταπαρνήσεως καὶ αὐτοθυσίας καὶ συναποθνήσκει μετὰ τοῦ ἀποθνήσκοντος δυστυχοῦς, εἶναι ὁ Χριστός. Ἡ πηγὴ τῆς ἡρωϊκῆς καὶ μέχρι μαρτυρίου καὶ θανάτου σταθερότητος εἰς τὴν ἀλήθειαν, εἶναι ὁ Χριστός.

Καὶ ἰδοὺ εἰς τὴν ἐποχήν μας. Ὁ μὲν κόσμος, σκληρυνθεὶς εἰς βαθμὸν τοιοῦτον, ὥστε νὰ χρησιμοποιῇ τὰς τερμερωτέρας πολεμικὰς ἐφευρέσεις διὰ τὸν ὄλεθρον τῶν ἄλλων, δὲν φείδεται πλέον οὔτε τῶν ἀμάχων πληθυσμῶν, χύνει δὲ καὶ τὸ ἐναπομένον ὀλίγον αἷμα τῶν ἐν νοσοκομείοις νοσηλευομένων ἀσθενῶν καὶ τραυματιῶν. Ὁ δὲ Χριστός, ἐκλέγων ἐκ τοῦ αὐτοῦ σκληροῦ κόσμου ψυχάς, μεταβάλλει αὐτὰς κατὰ τοιοῦτον θαυμαστὸν τρόπον, ἐμπνέει εἰς αὐτὰς τοιαύτην ἀγάπην πρὸς τὸν πλησίον, ὥστε νὰ χύνουν τὸ αἷμά των ὑπὲρ τῶν ἀσθενῶν καὶ πασχόντων. Ὁ μὲν κόσμος χρησιμοποιεῖ τὰ ἀπανθρωπότερα μέσα, τὰς σατανικωτέρας μεθόδους, διὰ νὰ δηλητηριάσῃ ψυχὰς κατὰ τοῦ Χριστοῦ, διὰ νὰ ἐκριζώσῃ ἀπὸ μυριάδων καρδιῶν τὸν Χριστόν. Ἑκατοντάδες ἑκατομμυρίων Χριστιανῶν σήμερον εὑρίσκονται ὑπὸ τὴν ἀγωνίαν τοῦ διωγμοῦ, ἐπειδὴ εἶναι Χριστιανοί. Ὁ δὲ Χριστὸς ἐμπνέει εἰς αὐτὰς τὴν αὐταπάρνησιν τοῦ μάρτυρος καὶ παρουσιάζει ἐνώπιον τοῦ ἐκπλήκτου κόσμου πολυπληθεῖς νεομάρτυρας ἐν Ρωσίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ.

Ὁ εἰκοστός, λοιπόν, αἰὼν θὰ στιγματισθῇ εἰς τὴν ἱστορίαν, θὰ χαρακτηρισθῇ μελανὸς αἰών, διὰ τὴν σκληρότητα τῶν πολεμικῶν ἐφευρέσεών του, πρὸ παντὸς δὲ διὰ τὴν ἄνευ προηγουμένου μανίαν τῶν «στρατευομένων ἀθέων» του καὶ τῶν κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ διωγμῶν του. Ἀλλ' ὁ εἰκοστὸς αἰὼν θὰ προβάλλεται ἐκ παραλλήλου ὡς φωτεινὸς αἰὼν διὰ τὸν ἡρωϊσμὸν τῶν Χριστιανῶν μαρτύρων του. Καὶ Κύριος οἶδε μήπως θὰ μνημονεύεται καὶ ὡς αἰὼν τῆς δριστικῆς καμπῆς πρὸς τὸν θρίαμβον τοῦ Χριστιανισμοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ 12 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

(Τῶν Προπατόρων, Λουκ. ιδ' 16—24).
Βλέπε Καινὴν Διαθήκην ἔκδοσιν «Ζωῆς» σελ. 229.

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

(Τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος, Ἐφεσ. ε' 8—19).
Βλέπε Καινὴν Διαθήκην ἔκδοσιν «Ζωῆς» σελ. 575.

ΟΜΙΛΙΑ
ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟΝ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

1.—Σκότος εἶνε ἡ ἁμαρτία καὶ ὁ ἀρχιεργάτης τῆς ἁμαρτίας, ὁ Σατανᾶς. Φῶς εἶνε ὁ Χριστὸς καὶ ἡ ἀρετή, τὴν ὁποίαν διδάσκει καὶ ζητεῖ ὁ Χριστός. Ἀλλὰ καὶ ὅσοι πιστεύουν εἰς τὸν Χριστὸν καὶ συνδέονται μαζί Του, εἶνε καὶ αὐτοὶ φῶς, προωρισμένοι νὰ φωτίζουν τὸν κόσμον. Πῶς, λοιπόν, πρέπει νὰ πορεύωνται καὶ νὰ ζοῦν; Τὸ λέγει σήμερον ὁ Ἀπόστολος: «Ἀδελφοί, ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε. Ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ Πνεύματος ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ». Πιστεύετε εἰς τὸν Χριστόν; Ὁ Χριστὸς εἶνε φῶς. Πρέπει καὶ σεῖς νὰ γίνετε φῶς. Ὁ καρπὸς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος θὰ σᾶς ἀναδείξῃ φῶς. Καὶ ὁ καρπὸς αὐτὸς εἶνε τὰ ἔργα τὰ καλά. Δηλαδή· ἡ «καλὴ καρδιά», ἡ δικαιοσύνη εἰς τὸ «δοῦναι καὶ λαβεῖν», ἡ ἀλήθεια εἰς τοὺς λόγους καὶ τὰς ὑποσχέσεις. Πῶς ὅμως θὰ ἐπιτύχουν τοῦτο οἱ χριστιανοί, ὥστε νὰ γίνουν φῶς; Ὅταν προσέξουν δύο πράγματα· εἰς τί εὐχαριστεῖται ὁ Θεὸς καὶ ποῦ ὁδηγοῦν τὰ ἔργα τὰ ἁμαρτωλά. Διὰ τὸ πρῶτον ὁ Παῦλος παραγγέλλει· «Δοκιμάζοντες τί ἐστιν εὐάρεστον τῷ Κυρίῳ». Τί θέλει ὁ Θεός; Τί Τὸν εὐχαριστεῖ; Αὐτὸ νὰ φροντίζετε νὰ μανθάνετε καὶ νὰ ἐκτελῆτε. Διὰ τὸ δεύτερον, συμβουλεύει· «Καὶ μὴ συγκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάρποις τοῦ σκότους». Φύγετε μακρὰν ἀπὸ τὰ ἔργα τὰ ἁμαρτωλά. Μὴ πλησιάζετε καθόλου εἰς αὐτά. Διατί; Διότι εἶνε ἔργα τοῦ σκότους. Δὲν γίνονται εἰς τὸ φῶς, διὰ νὰ μὴ τὰ βλέπῃ ὁ κόσμος. Εἰς τὸ σκότος, μακρὰν ἀπὸ τὰ μάτια τῶν ἀνθρώπων συνήθως διαδραματίζονται. Εἶνε ἔργα ἄκαρπα· διότι καμμίαν ὠφέλειαν πραγματικὴν καὶ μόνιμον δὲν ἀποφέρουν. Εἶνε ἔργα ἐξευτελιστικά, διότι ἐκθέτουν καὶ δυσφημίζουν καὶ «ρεζιλεύουν» τὸν ἄνθρωπον. «Τὰ γὰρ κρυφῇ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν αἰσχρόν ἐστι καὶ λέγειν», παρατηρεῖ ὁ Παῦλος. Καὶ νὰ τὰ ὀνομάζῃ κανεὶς καὶ νὰ ὁμιλῇ δι' αὐτὰ ὁ χριστιανός, εἶνε αἰσχρὸν καὶ ἄτιμον πρᾶγμα. Εἶνε ἀκόμη ἔργα θανατηφόρα, ποὺ φέρουν τὸν θάνατον καὶ τὴν νέκρωσιν. Δι' αὐτὸ ὁ Ἀπόστολος ἀναφέρει τοὺς λόγους ποὺ λέγει τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον πρὸς τὸν ἁμαρτωλόν, ὅταν τὸν προσκαλῇ εἰς τὴν μετάνοιαν καὶ τὴν σωτηρίαν. Τί λέγει; «Ἔγειραι ὁ καθεύδων καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν».

Ναί! ὄχι μόνον σκότος, ὄχι μόνον ζημία, ὄχι μόνον ἀτιμία καὶ ἐξευτελισμός. Τὰ ἔργα τῆς ἁμαρτίας εἶνε ἀκόμη—καὶ τοῦτο εἶνε τὸ φοβερώτερον—νέκρωσις καὶ θάνατος. Θάνατος τοῦ σώματος· θάνατος τῆς ψυχῆς. Εἶνε θάνατος τοῦ σώματος. Καὶ τὸν εὑρίσκουν τόσοι καὶ τόσοι—νέοι, γέροντες, παιδιά—ποὺ παραδίδονται εἰς τὰ ὄργια τῆς νυκτὸς καὶ εἰς τὰς ὁρμὰς τῆς σαρκὸς καὶ εἰς τὰ ἄγρια πάθη τοῦ μίσους καὶ τῆς ἔχθρας. Εἶνε ὅμως καὶ θάνατος τῆς ψυχῆς, πρὸ

πάντων τῆς ψυχῆς. Τῆς ψυχῆς τῆς πνευματικῆς, τῆς ἀθανάτου ψυχῆς, τῆς ὁποίας ὅλος ὁ κόσμος δὲν εἶνε ἱκανὸς νὰ ἰσοφαρίσῃ τὴν ἀνεκτίμητον ἀξίαν. Αὐτὴν τὴν θανατώνουν. Τὴν ἀπομακρύνουν ἀπὸ τὸν Θεόν. Τὴν παραδίδουν εἰς τὴν θλῖψιν. Καὶ τὸν εὑρίσκουν τὸν θάνατον αὐτὸν ὅσοι λησμονοῦν τὸν Θεὸν καὶ παραδίδονται εἰς τὰ ἔργα τοῦ σκότους. Ἔπεσες λοιπὸν εἰς αὐτά; Μάθε ὅτι ἔπεσες εἰς τὸ σκότος, εἰς τὴν ἀπώλειαν, εἰς τὰ χέρια τοῦ θανάτου. Μὴ κάθησαι ἐκεῖ. Ξύπνα! Σήκω! «Ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν», φωνάζει τὸ Πνεῦμα· καὶ «ἐπιφαύσει σοι ὁ Χριστός». Θὰ σὲ φωτίσῃ ὁ Χριστός, ὅταν μετανοήσῃς, διὰ νὰ γίνῃς φῶς, διὰ νὰ εὕρῃς τὴν ζωήν, τὴν σωτηρίαν. Ἐφυλάχθης ὅμως ἀπὸ τὰ ἔργα τοῦ σκότους; Ἀπέφυγες ἕως τώρα τὴν ἁμαρτίαν; Μὴ καυχᾶσαι· μὴ ἀπροσεκτῆς· μὴ ἀδιαφορῆς. Ἐξησφαλισμένος δὲν εἶσαι. Πρόσεχε λοιπόν. Πάντοτε καὶ ἐπιμελῶς πρόσεχε. Δὲν εἶνε αὐτὴ ἀνθρωπίνη παραγγελία· εἶνε ἀποστολικὴ ἐντολή.

2.— Καὶ ἰδού. Ἀφοῦ ὁ Παῦλος μᾶς ἔδειξε σήμερον τὴν ἀθλιότητα τῶν κακῶν ἔργων, ἀφοῦ μᾶς συνεβούλευσε νὰ τὰ ἀποφεύγωμεν μὲ ὅλην μας τὴν δύναμιν, ἀφοῦ μᾶς ὑπέδειξε τὸ καθῆκον ποὺ ἔχομεν νὰ γίνωμεν φῶς καὶ ἄνθρωποι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, προσθέτει καὶ τοῦτο· «Βλέπετε οὖν πῶς ἀκριβῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσοφοι, ἀλλ' ὡς σοφοί, ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρόν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραί εἰσι». Τί κάμνετε; Ἀδιαφορεῖτε; Τὸ «ρίχνετε ἔξω;» Ταλαίπωροι! Τὴν ἐπάθατε. Δὲν εἶνε τὰ πράγματα, ὅπως τὰ νομίζετε. Διότι κακία καὶ ἁμαρτία πολλὴ ὑπάρχει εἰς τὰς ἡμέρας μας. Ὁ Σατανᾶς ἀκοῦραστος στήνει τὰς παγίδας του, τοποθετεῖ τὰ δίκτυά του, ὡσὰν τορπίλλας ἐκσφενδονίζει τοὺς πειρασμούς του. Ἀλλοίμονον! Σᾶς συνέλαβε. Σᾶς ἐτορπίλλησε. Σᾶς ἐφόνευσε. Μὴ κοιμᾶσθε, λοιπόν. Μὴ παίζετε μὲ πράγματα ποὺ δὲν χωροῦν ἀστεῖα. Μὴ χάνετε τὸν καιρόν σας εἰς τὰ μάταια, ἀνωφελῆ καὶ ἐπιζήμια πράγματα. Σοβαρευθῆτε. Γίνετε σοφοί. Καταβάλλετε προσοχήν. Δύο πράγματα, πάλιν, προσέξατε· τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου. «Διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ συνιέντες τί τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου». Αὐτὸ νὰ μανθάνετε καὶ αὐτὸ νὰ ἀκολουθῆτε, χωρὶς δυστροπίας καὶ ἀναβολάς. Καὶ τὸ ἄλλο· «Μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστιν ἀσωτία». Φεύγετε, φεύγετε τὴν μέθην. Ἡ μέθη εἶνε ἀσωτία, εἶνε ἀκολασία. Φεύγετε λοιπὸν αὐτήν, διὰ νὰ σωθῆτε. Ἀλλ' οἱ ἄνθρωποι ποὺ θέλουν εὐθυμίαν καὶ ζητοῦν ἀγαλλίασιν καὶ εὐφροσύνην; Ὑπάρχει διασκέδασις ἄλλη, ἀνωτέρα, πνευματική. «Πληροῦσθε ἐν Πνεύματι, προτρέπει ὁ Παῦλος, λαλοῦντες ἑαυτοῖς ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ἄδοντες καὶ ψάλλοντες ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ Κυρίῳ».

Καὶ πράγματι αὐτὸ γίνεται. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος πιστεύσῃ εἰς τὸν Χριστὸν καὶ λάβῃ τὴν χάριν τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου καὶ γεμίσῃ ἡ ψυχή του ἀπὸ τὴν χάριν αὐτήν, εὑρίσκει νέας τέρψεις καὶ ἀπολαύσεις καὶ ἡδονάς. Δὲν τὸν ἑλκύουν αἱ κοσμικαὶ συγκεντρώσεις. Δὲν τοῦ ἀρέσουν τὰ σαρκικὰ τραγούδια. Τὰ ἀηδιάζει αὐτά. Καὶ τί ζητεῖ; Πνευματικὰ καὶ θεῖα. Τότε ἡ καρδία σκιρτᾷ. Τὸ πνεῦμα ἀγάλλεται. Ἡ ψυχὴ εὐφραινομένη στρέφεται πρὸς τὰ ἄνω, διὰ νὰ ψάλλῃ, νὰ ὑμνῇ, νὰ ἀναπέμπῃ δοξολογίας καὶ αἴνους πρὸς τὸν θεῖον Δημιουργὸν καὶ Σωτῆρα. Μέθη εἶνε καὶ αὐτή. Ἀλλὰ μέθη τῆς ψυχῆς ἁγία, τὴν ὁποίαν δημιουργεῖ ἡ χάρις τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου. Ἐδοκιμάσαμέν ποτε τὴν τέρψιν αὐτὴν τὴν πνευματικήν; Ἀσφαλῶς οἱ περισσότεροι ὄχι. Διατί; Διότι εἴμεθα σαρκικοί. Μᾶς σύρουν τῆς σαρκὸς αἱ ἐπιθυμίαι. Μᾶς αἰχμαλωτίζει ἴσως ἡ μέθη τοῦ οἴνου. Μᾶς εὐχαριστοῦν τὰ γλέντια καὶ αἱ διασκεδάσεις καὶ τὰ τραγούδια ποὺ ἱκανοποιοῦν τὸ σῶμα καὶ τέρπουν τὸ αὐτὶ καὶ εὐχαριστοῦν τὸ μάτι. Μάταια καὶ ὀλέθρια πράγματα! Θέλομεν νὰ δοκιμάσωμεν τὴν πνευματικὴν τέρψιν ποὺ δίδει τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον; Ἂς ἀπαρνηθῶμεν τὰ σαρκικά. Ἂς ἀγαπήσωμεν τὰ πνευματικά. Ἂς μισήσωμεν τὰ ἔργα τοῦ σκότους. Ἂς ἐργασθῶμεν τὰ ἔργα τοῦ φωτός. Ἂς γίνωμεν «τέκνα φωτός», ὅπως λέγει σήμερον ὁ Ἀπόστολος. Καὶ ἂς παρακαλέσωμεν θερμῶς τὸ πανάγιον Πνεῦμα νὰ γεμίσῃ τὴν ψυχήν μας ἀπὸ τὴν χάριν τὴν ἰδικήν Του. Τότε θὰ μᾶς ἑλκύουν αἱ πνευματικαὶ συγκεντρώσεις καὶ συνομιλίαι. Τότε θὰ αἰσθανώμεθα εὐφροσύνην ἁγίαν καὶ χαρὰν εἰς τὴν ψυχήν μας. Καὶ τότε ἡ καρδία μας θὰ ἀναπέμψῃ καὶ ἡ γλῶσσά μας θὰ ψάλλῃ καὶ τὰ χείλη μας θὰ τονίζουν ὕμνους καὶ δοξολογίας πρὸς τὸν Θεάν. Μόνον εἰς τὸν Παγάθον καὶ Πανάγιον Θεόν.

ΣΤΗΛΗ ΔΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

Η ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΩΡΑ

Εἰς τὸ γυμνάσιον οἱ μαθηταὶ ἐπρόκειτο νὰ γράψουν μίαν ἔκθεσιν. Ὁ καθηγητὴς των τοὺς εἶπε·

—Σκεφθῆτε, παιδιά, ὅτι σὲ κάθε μία ἀπὸ τῆς εἰκοσιτέσσαρες ὥραις, ποὺ ἔχει τὸ ἡμερονύκτιον, ὁ ἄνθρωπος ἐκτελεῖ διάφορα ἔργα ἢ καθήκοντα. Θέλω λοιπὸν νὰ κάμετε μίαν ἔκθεσι καὶ νὰ μοῦ γράψετε τὴ γνώμη σας, ποία εἶνε ἡ καλύτερη ὥρα διὰ τὸν ἄνθρωπον καὶ διὰ ποῖον λόγον τὴν θεωρεῖτε καλυτέραν.

Οἱ μαθηταὶ ἔγραψαν τὴν ἔκθεσι καί, σὲ μία ὥρα, εἶχαν παραδώσει ὅλοι τὰ γραπτά των. Ἄλλος ἔγραψε ὅτι καλύτερη ὥρα εἶνε ἡ ὥρα τοῦ μαθήματος, ὅπου μαθαίνουν τόσα χρήσιμα πράγματα. Ἄλλος εὑρῆκε ὅτι καλύτερη εἶνε ἡ ὥρα ποὺ εὑρίσκεται συγκεντρωμένη στὸ σπίτι ὅλη ἡ οἰκογένεια καὶ συνομιλοῦν τὰ παιδιὰ μὲ τὸν πατέρα των καὶ τὴ μητέρα των. Ἄλλος ἔδωκε τὰ πρωτεῖα εἰς τὴν ὥρα τῆς μελέτης. Κάποιος δὲν ἐδυσκολεύθη νὰ γράψῃ ὅτι τοῦ ἀρέσει περισσότερο ἡ ὥρα τοῦ περιπάτου, τοῦ παιγνιδιοῦ καὶ τῆς ἐκδρομῆς. Καὶ μόνον ἕνας, ποὺ ἦταν καὶ μαθητὴς Κατηχητικοῦ σχολείου, ἔγραψε ὅτι ἡ καλύτερη ὥρα διὰ τὸν ἄνθρωπον εἶνε ἡ ὥρα τῆς προσευχῆς.

Καὶ ὡρισμένως δὲν εἶχε ἄδικο. Διότι, ὅ,τι ἄλλο ἀνθρώπινον ἔργον καὶ ἂν εἰπῇ κανείς, χωρὶς ἄλλο δὲν εἶνε ὑψηλότερο καὶ καλύτερο ἀπὸ τὴν προσευχή. Στὴν προσευχὴ ἀνοίγουμε τὸ στόμα καὶ τὴν καρδιά μας, διὰ νὰ ὁμιλήσουμε μὲ τὸν μεγάλον δημιουργὸ καὶ Πατέρα καὶ εὐεργέτη μας, τὸν Θεόν. Ἡ ψυχή μας τὴν ὥρα ἐκείνη δὲν εὑρίσκεται στὴ γῆ, ἀλλὰ ἀνεβαίνει στὸν οὐρανό. Ὁ Θεὸς μᾶς κυττάζει τὴ στιγμὴ αὐτὴ μὲ περισσότερη ἀγάπη καὶ ἀκούει μὲ εὐχαρίστησι τὰ ὅσα θὰ τοῦ εἰποῦμε. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἄγιοι ἄγγελοι μᾶς παρατηροῦν μὲ ἕνα γλυκὸ χαμόγελο καὶ καμαρώνουν τὰ καλὰ παιδιὰ ποὺ κάνουν τὴν προσευχή των σὰν παιδιὰ τοῦ Θεοῦ. Τὴν ὥρα αὐτὴ ἡ ψυχή μας μοσχοβολᾷ καὶ εἶνε γεμάτη ἀπὸ μία ἀλλοιώτικη χαρά, χαρὰ ποὺ ἔρ-

χεται ἀπὸ τὸν Θεόν. Καὶ ὑπάρχει λοιπὸν ἄλλη γλυκύτερη καὶ ἁγιώτερη ὥρα ἀπὸ τὴν ὥρα τῆς προσευχῆς;

Ναί· ἀλλὰ κάνουν τακτικὰ τὴν προσευχή των ὅλα τὰ παιδιά; Καὶ ὅσα κάνουν τὴν προσευχή των, τὴν κάνουν ὅπως πρέπει; Δυστυχῶς, πολλὰ παιδιὰ λησμονοῦν ἐντελῶς νὰ προσευχηθοῦν. Ἡ προσευχὴ τοὺς φαίνεται σὰν ἕνα βάρος καὶ δὲν τοὺς ἀρέσει. Ἔρχεται τὸ βράδυ. Δὲν λησμονοῦν ποτὲ τὸ φαγητό των. Καὶ ἀφοῦ θὰ φᾶνε καλά—καλὰ ἀπὸ τὰ ἀγαθὰ ποὺ ἔδωκε ὁ ἀγαθὸς Θεός, ἕνα καὶ μόνον συλλογίζονται πλέον, τὸν ὕπνο! Καὶ τρέχουν νὰ πέσουν στὸ κρεββάτι γρήγορα—γρήγορα, διὰ νὰ μὴ καθυστερήσουν οὔτε ἕνα λεπτόν! Πέφτουν νὰ κοιμηθοῦν χωρὶς προσευχή, ἀκριβῶς ὅπως καὶ τὰ ζῷα ποὺ δὲν ἔχουν λογικὸ καὶ δὲν ξέρουν νὰ προσευχηθοῦν. Καὶ αὐτὸ γίνεται ὄχι μόνον τὸ βράδυ, ἀλλὰ καὶ τὸ πρωΐ. Λησμονοῦν τὰ παιδιὰ αὐτὰ ὅτι καὶ τὸ κρεββάτι τὸ καλὸ καὶ τὰ σκεπάσματα καὶ τὸ σπίτι καὶ τοὺς γονεῖς μας καὶ τὴν ὑγεία μας καὶ ὅ,τι καλὸ ἔχουμε, τὸ χρεωστοῦμε εἰς τὸν ἀγαθόν μας Πατέρα, τὸν Θεόν. Καὶ ἐνῷ ὁ Θεὸς μᾶς δίνει τόσα καλὰ κάθε στιγμὴ καὶ ὥρα, ἐμεῖς βαρυνόμεθα νὰ σταθοῦμε ὀλίγα λεπτὰ στὴν προσευχή, νὰ εἰποῦμε ἕνα εὐχαριστῶ εἰς τὸν Θεόν, ἀλλὰ καὶ νὰ ζητήσουμε πάλι τὰ ἀγαθά του καὶ τὴν προστασία του.

Εἶνε ὅμως ἀλήθεια, ὅτι τὰ περισσότερα παιδιὰ δὲν λησμονοῦν νὰ κάμουν προσευχή. Ἀλλὰ πῶς γίνεται ἡ προσευχή των; Λένε βιαστικὰ λίγα λόγια, χωρὶς νὰ προσέχουν σ' αὐτὰ ποὺ λένε καὶ ἀμέσως πᾶνε νὰ κοιμηθοῦν. Ἀγαποῦν περισσότερο τὸν ὕπνο, παρὰ τὴν προσευχή! Ὤ, πόσο θὰ λυπᾶται ὁ Θεὸς διὰ τὴ διαγωγὴ τῶν αὐτὴ καὶ πόσο θὰ στενοχωροῦνται οἱ καλοί μας φίλοι, οἱ ἅγιοι ἄγγελοι!

Ἕνα παιδάκι, ὁ Νίκος, εἶχε ἕναν καλὸν παπποῦ. Ὁ παπποῦς ἀγαποῦσε πολὺ τὸ Νίκο καὶ εὐχαριστεῖτο πολὺ νὰ συνομιλῇ μαζῇ του καὶ νὰ τοῦ δίνῃ διάφορα δῶρα. Κάθε βράδυ ὁ Νίκος, πρὶν κοιμηθῇ, ἐπήγαινε στὸ δωμάτιο τοῦ παπποῦ, τοῦ ἐφιλοῦσε τὸ χέρι, τοῦ ἔλεγε καλὴνύχτα καὶ ἔτσι ἐπήγαινε νὰ κοιμηθῇ. Κάποτε ὅμως ὁ Νίκος ἐβιάζετο νὰ κοιμηθῇ. Τότε λοιπὸν ἐλησμόνησε τὸν παπποῦ καὶ δὲν ἐπήγαινε νὰ τὸν καληνυχτίσῃ. Μὲ αὐτὸ ὅμως ὁ καλὸς παπποῦς ἐλυπεῖτο πολὺ καὶ ἔλεγε παραπονεμένος.

—Ἐγὼ τὸν ἀγαπῶ τόσο πολύ. Καὶ αὐτὸς δὲν ἔρχεται νὰ μοῦ εἰπῇ οὔτε μιὰ καλὴνύχτα;

Φαντασθῆτε τώρα, παιδιά, πόσο δίκαιο θὰ ἔχῃ νὰ λυπᾶται ὁ μεγάλος Πατέρας μας, ὁ Θεός, ποὺ μᾶς εὐεργετεῖ ἡμέρα καὶ νύχτα, ὅταν λησμονοῦμε τὴν προσευχή μας. Παιδὶ ποὺ βαρύνεται τὴν προσευχή, ὡρισμένως δὲν ἀγαπᾷ τὸν Θεόν. Τέτοιο παιδὶ δὲν εἰμπορεῖ καὶ ὁ Θεὸς νὰ τὸ ἀγαπᾷ καὶ νὰ τὸ προστατεύῃ. Διότι ὅποιος λησμονεῖ τὸν Θεόν, δὲν εἶνε ἄξιος νὰ ἔχῃ τὴν ἀγάπη Του καὶ τὰ ἀγαθά Του.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΖΩΗΣ,,

Ἀρχιμ. Σεραφεὶμ Παπακώστα.	Τιμὴ Δραχ.	Ταχ. Ἐσωτ.
1) Ἐγκόλπιον τῆς θείας Λειτουργίας, ἔκδ. Β', σελίδες μικραὶ 316. Περιέχει τὸ κείμενον τῶν Λειτουργιῶν καὶ ἔναντι αὐτοῦ σύντομον ἑρμηνείαν. Χρησιμώτατον διὰ τοὺς ἐκκλησιαζομένους.		
πανόδετον	15	7
ἐντὸς κυτίου δερμάτινον	60	7
2) Ἡ Μετάνοια, ἔκδοσις Δ' ἐπηυξημένη. Τὸ βιβλίον τοῦτο καθοδηγεῖ τὸν Χριστιανὸν ἵνα μάθῃ τί εἶνε μετάνοια καὶ ἐξομολόγησις καὶ ποῖοι οἱ καρποὶ τοῦ μεγάλου τούτου μυστηρίου. Σελ. 180.		
ἄδετος	5	7
πανόδετος	15	8

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ ΤΩΝ ΔΙΩΓΜΩΝ

ΤΟ ΣΗΜΕΙΟΝ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Ὁ Μᾶρκος εἶχε ζωηρὰν ἐπιθυμίαν νὰ ἐπανίδῃ τὴν Μερκίαν. Ἐκτύπησε τὸ εὑρισκόμενον εἰς τὸ τραπέζι τοῦ κύμβαλον διὰ νὰ καλέσῃ τὸν δοῦλόν του καὶ συγχρόνως εἶπεν εἰς τὸν Γλαβρίωνα.

—Γλαβρίων, εἶσαι τρελλός, ἀλλὰ μαζὺ μὲ τὴν τρέλλαν σου ἔχεις καὶ μίαν δόσιν σοφίας. Θὰ καλέσω τὴν Μερκίαν.

Ὁ λευκὸς δοῦλος ἐγλύστρησε γρήγορα μέσα εἰς τὸ δωμάτιον, καὶ ἤκουσε τὸν ζωηρὸν τόνον τῆς φωνῆς τοῦ κυρίου του, ποὺ διέταξε νὰ φέρῃ τὴν Μερκίαν. Ὅταν ὁ δοῦλος ἐβγῆκεν ἀπὸ τὸ δωμάτιον, ὁ Μᾶρκος διηυθύνθη πρὸς τὸ παράθυρον. Ἀπὸ τὴν ὑπόγειον φυλακὴν τῆς ἀντικρυνῆς αὐλῆς ἤρχετο ὁ ἦχος ψαλμάτων. Ἦτο τὸ ᾆσμα τῶν φυλακισμένων Χριστιανῶν, οἱ ὁποῖοι ἔψαλλαν τὸν ἑξῆς ὕμνον:

«Δόξα σοι, Πάτερ. Ἡμεῖς τὰ τέκνα Σου ἱκετεύομεν ὅπως διὰ τῆς δεξιᾶς Σου κατευθύνῃς καλῶς τὰ βήματά μας.

»Δόξα σοι, ὅτι ἀπέστειλες τὸν Σωτῆρα. Ὁδήγησον ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ σκότους πρὸς τὸ αἰώνιον φῶς.

«Δόξα σοι Κύριε, ὅτι ἐθυσιάσθης διὰ νὰ μᾶς σώσῃς. Ἐνώπιον τοῦ σταυροῦ Σου κλίνομεν γόνυ ἐν πίστει τὴν νύκτα ταύτην.

«Δόξα σοι, διότι βαδίζεις εἰς τὸ πλευρόν μας. Ὁδήγησον ἡμᾶς διὰ τῆς κοιλάδος τοῦ θανάτου πρὸς τὸ αἰώνιον φῶς».

Ἡ νύκτα ἦτο ἡσυχη καὶ αἱ λέξεις τοῦ ἁπλοῦ αὐτοῦ ὕμνου ἔφθαναν καθαραὶ καὶ εὐκρινεῖς εἰς τὰ αὐτιὰ τοῦ Μάρκου, ὁ ὁποῖος ἠσθάνθη μίαν παράδοξον συγκίνησιν. Ἄλλο ἀντιδραστικὸν συναίσθημα τὸν ἐτάραξε. Σχεδὸν μετενόησε, διότι εἶχε στείλει νὰ καλέσῃ τὴν Μερκίαν. Ἀντιθέτως κανένα παρόμοιον αἴσθημα δὲν ἐστενοχώρει τὸν Γλαβρίωνα, ὁ ὁποῖος μὲ συμβουλευτικὴν καὶ διδασκαλικὴν σοβαρότητα ἀπηυθύνθη καὶ πάλιν πρὸς τὸν φίλον του:

—Ἡ γυναῖκα προσεκλήθη. Τώρα ἄκουσε τὴν τρέλλαν μου. Ὅ,τι ἔχει κανεὶς δὲν τὸ ἐπιθυμεῖ. Ἡ σφοδρὰ ἐπιθυμία κάνει τὸν ἄνθρωπον ἀσθενῆ. Σὺ πεινᾷς ἐπιθυμίαν. Ἂν θέλῃς νὰ εἶσαι καλά, μὴν ἐπιθυμῇς πλέον. Αὐτὸ εἶνε τὸ μόνο ποὺ σὲ συμβουλεύει ἡ τρέλλα μου.

Ἐδῶ ἐσταμάτησεν ὀλίγον, διότι ἤκουσε τὸ ᾆσμα τῶν φυλακισμένων Χριστιανῶν. «Πῶς ψάλλουν αὐτοὶ οἱ Χριστιανοὶ φυλακισμένοι σου, Μᾶρκο. Ἡμέραν καὶ νύκτα συνεχίζουν τὴν λατρείαν των; Ὁ θάνατος δὲν τοὺς τρομάζει αὐτοὺς τοὺς Χριστιανούς;»

Ὁ Μᾶρκος εἶχε διευθυνθῆ πρὸς τὴν εἴσοδον τοῦ δωματίου, χωρὶς νὰ δίδῃ προσοχὴν εἰς τὴν πολυλογίαν τοῦ Γλαβρίωνος. Μὲ ἀγωνίαν καὶ ἀνυπομονησίαν ἐπερίμενε τὴν Μερκίαν.

Ἐπὶ τέλους ἐφάνη ὁ δοῦλος ἀκολουθούμενος ἀπὸ τὴν Μερκίαν. Ἡ σκέψις, ὅτι ἡ κόρη θὰ ἀντίκρυζε τὰ οἰνοβαρῆ βλέμματα τοῦ Γλαβρίωνος, ἦτο τόσον ὀπεχθὴς εἰς τὸν Μᾶρκον, ὥστε οὗτος στρεφόμενος πρὸς τὸν μέθυσον εἶπε μὲ προτρεπτικὸν ὕφος:

—Πήγαινε, Γλαβρίων. Γύρισε εἰς τοὺς φίλους.

Ἀλλ' ὁ Γλαβρίων ἀντέστη:

—Ἄφησέ με νὰ ἴδω αὐτὴν τὴν καλλονήν, ἐτραύλισεν ὁ μεθυσμένος.

ΕΠΙ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

Τὸ δόλωμα τῆς ἐλευθερίας.

Νέαν εὗρεν εὐκαιρίαν ὁ κ. Πρωθυπουργὸς νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τοὺς νέους, κατὰ τὴν τελετὴν τῆς εἰσαγωγῆς τῶν σπουδαστῶν τῆς 'Ανωτάτης Σχολῆς τῶν οἰκονομικῶν ἐπιστημῶν, καὶ νὰ ἀναπτύξῃ εἰς αὐτοὺς τὸ περιλάλητον ζήτημα τῆς ἐλευθερίας.

Ὑπενθύμισεν ἐν ἀρχῇ «τὸ ἁμάρτημα τῶν προπατόρων μας καὶ τὸν ἰοβόλον ὄφιν, ὁ ὁποῖος τοὺς παρεπλάνησεν ἐναντίον τοῦ Θεοῦ» καὶ εἶπε: «Δὲν τοὺς παρεπλάνησεν ὁ ὄφις μὲ τὸ νὰ τοὺς εἴπῃ ὅλας τὰς προθέσεις του καὶ τὸ βάθος του. Τοὺς ἤρχισε μὲ πολὺ γλυκὰ λόγια. Τοὺς εἶπεν ὅτι θέλει νὰ τοὺς κάμῃ νὰ ἀποκτήσουν σοφίαν. Νὰ μάθουν τί εἶνε τὸ καλὸν καὶ τὸ κακόν. Καὶ τόσα ἄλλα ὡραῖα πράγματα. Ἔτσι οἱ ὄφεις τῆς σημερινῆς ἐποχῆς: Δὲν σᾶς ὁμιλοῦν ποτὲ ποῦ θέλουν νὰ κατευθύνουν τὴν ἐνέργειάν των. Δὲν σᾶς ὁμιλοῦν καὶ δὲν ἀποκαλύπτουν ποτὲ τὸ βάθος τῶν προθέσεών των. Θὰ σᾶς ὁμιλήσουν ὅι' ὅλα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἐξεγείρουν ἰδιαιτέρως τὴν νεότητα, διὰ τὴν ἐλευθερίαν!» Ἐτόνισεν ἔπειτα, ὅτι ἐλευθερία ἀπόλυτος εἶναι μόνον ἡ ἐσωτερικὴ τοῦ ἀνθρώπου ἐλευθερία, διὰ τὴν ὁποίαν δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι περιορισμοί, εἰμὴ ἐκεῖνοι, τοὺς ὁποίους ὁ ἴδιος ὁ ἄνθρωπος θέτει εἰς τὸν ἑαυτόν του. Ἐὰν δὲ κανεὶς δὲν θέσῃ τοιούτους περιορισμούς, ἀποδεικνύει ὅτι στερεῖται τῆς δυνάμεως νὰ προσαρμοσθῇ πρὸς τὸ περιβάλλον τῆς ζωῆς, ὅτι εἶναι ἀνισόρροπος καὶ ἐπομένως καταδικασμένος εἰς ἀπώλειαν.

Τὴν ἐλευθερίαν—προσέθεσεν ὁ κ. Πρωθυπουργός—χρησιμοποιοῦν ὡς δόλωμα, μὲ τὸ ὁποῖον «θέλουν νὰ σᾶς δελεάσουν ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ σᾶς παρασύρουν καὶ νὰ σᾶς κάμουν ἀνατροπεῖς. Νὰ σᾶς παρασύρουν δὲ ποῦ; Εἰς τὴν μεγαλυτέραν δουλείαν, τὴν ὁποίαν εἶδον οἱ ἄνθρωποι ἐπὶ τῆς γῆς! Διότι τὸ σύστημα εἰς τὸ ὁποῖον θέλουν νὰ σᾶς φέρουν, προσπαθοῦντες νὰ σᾶς δελεάσουν, εἶναι τὸ πλέον ἀνελεύθερον σύστημα, τὸ ὁποῖον ἠδυνήθη ποτὲ νὰ σκεφθῇ ὁ ἄνθρωπος, εἶναι τὸ σύστημα κατὰ τὸ ὁποῖον τὸ ἄτομον ἐξαλείφεται τελείως μέσα εἰς τὸ μαζικὸν σύνολον καὶ μέχρι καὶ τῶν τελευταίων αὐτοῦ ὑποχρεώσεων ἀπέναντι τοῦ ἑαυτοῦ του. Ποίον δὲ συνόλου; Ἑνὸς ἀσαφοῦς συνόλου ἀποτελουμένου ἀπὸ μέγα πλῆθος ἀνθρώπων, μὴ ἐχόντων οὐδεμίαν θέλησιν, καὶ τοὺς ὁποίους ἐκπροσωπεῖ μία ὁμὰς ἀνθρώπων, δουλευόντων καὶ αὐτῶν εἰς τὴν τυφλὴν βίαν. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἐλευθερία, εἰς τὴν ὁποίαν θέλουν νὰ σᾶς ὁδηγήσουν. Καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ἀρχίζουν καὶ πολὺ σωστά, ὅπως καὶ ὁ ὄφις ἔφερεν εἰς τὸν ἄνθρωπον τὴν ἰδέαν νὰ γίνῃ θεὸς καὶ κατήντησεν ὁ ἄνθρωπος καταδικασμένος νὰ ἀποθάνῃ».

Πρὸς τὸ βαθὺ ρεῦμα τῆς Παραδόσεως.

Εἴχομεν σημειώσει καὶ πρὸ μηνῶν περὶ τῆς τάσεως τῆς ἐπανόδου τοῦ ἐν Εὐρώπῃ προτεσταντισμοῦ εἰς τὴν περὶ μιᾶς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας ἀντίληψιν καὶ εἰς τὸν πρὸς τὴν Ἱερὰν Παράδοσιν σέβασμόν. Ἤδη ὁ ἐν Ἀμερικῇ ἀνταποκριτὴς τῶν Λονδινείων «Ἐκκλησ. Τάϊμς» γράφει, ὅτι «ἡ αὔξησις τοῦ αἰσθήματος τούτου μεταξὺ τῶν ἐκεῖ διακεκριμένων Προτεσταντῶν ἀρχηγῶν εἶναι λίαν ἀξιοσημείωτος». Αἱ δὲ πεποιθήσεις τούτων σήμερον «δύνανται νὰ γίνουν πεποιθήσεις τῶν ὑπ' αὐτῶν χειραγωγουμένων αὔριον».

Τρία σημεῖα τῶν ἀντιλήψεων τῶν ἀρχηγῶν τούτων τονίζει ὡς ἰδιαιτέρως σημαντικά. Πρῶτον «τὴν βαθυτέραν ἐκτίμησίν των πρὸς τὴν πνευματικὴν μαρτυρίαν τῆς κρατούσης τὴν μακραίωνα συνέχειαν Ἐκκλησίας». Διότι «τὸ συγκριτικῶς στενὸν ρεῦμα τῆς προτεσταντικῆς παραδόσεως δίδει μικροτέραν ἱκανοποίησιν, παρὰ τὸ πλούσιον, τὸ βαθὺ ρεῦμα τῆς δεδοκιμασμένης βεβαιότητος, τὸ ὁποῖον καταπλημμυρίζει διὰ μέσου τῶν αἰώνων τῆς καθολικῆς μαρτυρίας καὶ πείρας. Δεύτερον, ὅτι ὑπάρχει εἰς αὐτοὺς νέα καὶ ζωτικὴ ἀναγνώρισις τῶν ὀρθῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν ἀτόμων καὶ τοῦ ὠργανωμένου σώματος τῆς χριστιανικῆς κοινότητος (δηλ. τῆς Ἐκκλησίας). Μία δὲ στρατολογία ἀτόμων δύναται νὰ δημιουργήσῃ μόνον αἵρεσιν καὶ οὐχὶ Ἐκκλησίαν. Ἐνῷ οἱ κατ' ἄτομον Χριστιανοὶ ἔγιναν Χριστιανοὶ διὰ τῆς συνενώσεώς των μὲ τὴν Ἐκκλησίαν. Ἐκκλησία δὲ παγκοσμίου εὐρύτητος, μὲ ἱεραρχεῖον, ὁλοκληρωτική, χρειάζεται διὰ νὰ ἡγηθῇ νέου πολιτισμοῦ. Τρίτον, εἶναι αἰσθητὴ ἡ ἀνάγκη ὑπερφυσικοῦ θρησκευτικοῦ κύρους. Ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ ὑπερέχῃ τάξεων, ἐθνῶν καὶ φυλῶν. Δὲν εἶναι ἁπλῶς θεμελιωμένη ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ, ἀλλ' εἶναι μέρος, σῶμα τοῦ Χριστοῦ».

Ἡ οὐσιαστικὴ ἀξία τοῦ ἀνθρώπου.

Εἰς ἕνα λόγον του, ἐκφωνηθέντα πρό τινων ἡμερῶν, ὁ τέως πρωθυπουργὸς τῆς Ἀγγλίας λόρδος Μπάλντσυϊν ἐτόνισε καὶ πάλιν τὴν ὑψίστην ἀξίαν τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, τῆς πνευματικῆς ζωῆς.

Εἰς τοὺς χαλεποὺς καιρούς, τοὺς ὁποίους διερχόμεθα, εἶπε, «κατὰ τοὺς ὁποίους οἱ ἄνθρωποι τῶν διαφόρων χωρῶν τοῦ κόσμου ἐρευνοῦν παλαιὰς καὶ νέας διδασκαλίας, διὰ νὰ εὕρουν τὴν εἰρήνην καὶ τὴν σταθερότητά των, οἱ πολιτικοὶ δὲν πρέπει νὰ λησμονοῦν ποτε ἐκεῖνο, ποὺ ὠνομάσαμεν οὐσιαστικὴν τοῦ ἀνθρώπου ἀξίαν, δηλαδὴ τὴν ἀτομικὴν ψυχήν». Καὶ ἀνέφερε προσφυῶς τὸν λόγον τοῦ Γάλλου φιλοσόφου τοῦ 15ου αἰῶνος Μονταιγνίου: «Ἡ ἔλλειψις ὑλικῶν ἀγαθῶν εἶναι εὔκολον νὰ ἐπανορθωθῇ, ἀλλ' ἡ πτώχευσις τῆς ψυχῆς εἶναι ἀνεπανόρθωτος». Ἐτεκμήρισε δὲ τὸν λόγον του μὲ τὴν ἀκόλουθον διακήρυξιν:

«Ἐν ἐπιγνώσει ἡ ἀνεπιγνώστως εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, ἡ ἐπείγουσα ἀνάγκη τῆς πληρώσεως τῶν πόθων τῆς ψυχῆς θὰ ἀναφύεται πάλιν καὶ πάλιν καὶ θὰ ὑφῶνεται· οὐδὲν δὲ συνέδριον, ἡ κυβέρνησις ἡ μορφὴ κυβερνήσεως, θὰ δυνηθῇ ποτε νὰ τὴν ἀναχαιτίσῃ, ἀλλὰ δυνατὸν νὰ ἐκραγῇ εἰς ἕνα καιρόν, ποὺ θὰ καταπλήξῃ τοὺς ἀνθρώπους καὶ τοὺς κυβερνήτας των».

Ἀπὸ τὸν ἐπίλογον τῆς δίκης.

Κατὰ τὴν δίκην τῶν θλιβερῶν διαρρηκτῶν, ποὺ ἥρπασαν τὰ 18 ἑκατομμύρια τῆς Τραπέζης, ὁ εἰσαγγελεὺς ἔκαμε τὴν ἑξῆς ὑπόμνησιν· ὅτι ἕνας ἐξ αὐτῶν (ἰατρός—μαιευτήρ) ἀνήκει, «εἰς τὴν θείαν ἐκείνην ἐπιστήμην, οἱ μύσται τῆς ὁποίας, ὀμνύοντες τὸν ἱπποκράτειον ὅρκον, δίδουν τὴν ὑπόσχεσιν τῆς ἀφιλοκερδείας των καὶ τῆς πρὸς τὴν ταπεινὴν ὕλην, τὸ χρῆμα, περιφρονήσεώς των».

Ὀρθὴ ἡ ὑπόμνησις τοῦ κ. εἰσαγγελέως. Ἀλλ' ἡ ἐπιορκία καὶ τὸ ἔγκλημα, ποὺ ἐδικάσθη τὴν νύκτα τοῦ παρελθόντος Σαββάτου, δὲν εἶναι ἡ μόνη ἰατρικὴ ἐπιορκία καὶ τὸ μόνον ἢ τὸ μεγαλύτερον διὰ τὸ χρῆμα ἰατρικὸν ἔγκλημα. Γίνονται δυστυχῶς καὶ τόσα ἄλλα εἰς βάρος τῶν πελατῶν τῆς ἐπιστήμης ταύτης, εἰς βάρος τῆς ὑγείας καὶ τῆς ζωῆς των, χάριν τοῦ χρήματος. Ὁ δὲ ἰδιαίτερος κλάδος τῆς ἰατρικῆς, τὸν ὁποῖον ἐξέλεξεν ὁ διαρρήκτης, ὁ μαιευτικὸς δηλαδή, εἰς τὴν ἐποχήν μας τείνει ν' ἀντικατασταθῇ τὸν σκοπόν του. Διὰ τοῦ διαβοήτου ἐμπορίου τῶν ἐκτρώσεων δὲν ἐκμαιεύει τὴν ζωήν, ἀλλὰ φονεύει τὸ ἀνθρώπινον φυτώριον. Καὶ ἡ τρομερὰ αὐτὴ ἐπιορκία, τὸ μέγα αὐτὸ ἔγκλημα, γίνεται χάριν τοῦ χρήματος!

ΘΕΙΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

Τὴν προσεχῆ Κυριακὴν 12 Δεκεμβρίου θὰ ὁμιλήσουν κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν οἱ κάτωθι θεολόγοι εἰς τοὺς ἰ. ναούς:

Μητροπόλεως ὁ ἀρχιμ. Σεραφεὶμ Παπακώστας. Ὁ αὐτὸς ὁμιλεῖ καὶ τὸ ἀπόγευμα ὥραν 5.

Χρυσοσπηλαιωτίσσης ὁ ἀρχιμ. Ἰγνάτιος Κολιόπουλος.

Ἁγ. Τριάδος (Πειραιῶς) ὁ κ. Π. Τρεμπέλας. Ὁ αὐτὸς ὁμιλεῖ καὶ τὸ ἀπόγευμα ὥραν 5.

Ἁγίας Ζώνης ὁ κ. Δημ. Παπακωνσταντίνου. Ἁγίων Ἀναργύρων (Ν. Ἰωνίας) ὁ κ. Πέτρος Χριστοδουλιᾶς κατὰ τὴν θ. Λειτουργίαν καὶ τὸ ἀπόγευμα ὥραν 5 ὁ κ. Ἀριστοτ. Παπανικολάου.

Ἐπίσης ὁμιλοῦν οἱ κ. κ. Ἰωάν. Καψιμάλλης ἐν Καβάλλᾳ· Ἀχιλλεὺς Παπαθανασόπουλος ἐν Σάνθῃ· Εὐστ. Μπιλάλης ἐν Σέρραις· Μιχ. Μανουσάκης ἐν Νιγρίτῃ· Γεώρ. Δημόπουλος ἐν Θεσσαλονίκῃ· Δημ. Παπαθεμιστείου ἐν Χίῳ· Λάζ. Χατζηθέμελις ἐν Τριπόλει· Ἀθ. Φραγκόπουλος ἐν Χανίοις· Περικλ. Φωτόπουλος ἐν Ρεθύμνῳ· Ἱερόδ. Κωνστ. Χρόνης ἐν Ἡρακλείῳ· Δημ. Ρέβελας ἐν Ἰωαννίνοις· Γ. Γεωργαντόπουλος ἐν Ἀμαλιάδι· Ἀντών. Λαζαρίδης ἐν Ἀγρινίῳ· Γεώργ. Κρούσκας ἐν Αἰτωλικῷ καὶ Νεοχωρίῳ καὶ Χρ. Παπαγιάννης ἐν Λάρνακι (Κύπρου).

Τύποις «ΖΩΗΣ»—Ἱπποκράτους 189, Ἀθῆναι